

röviden

„Szülinap”

● Taszár (MTI)
Egyenruhás és civilbe öltözött amerikai katonák békés semmittevéssel vagy éppen ellenkezőleg, kemény sportversenyekkel töltötték július 4-ét, az Amerikai Egyesült Államok 220. születésnapját a taszári bázison. Ezen a napon egyesek csak felidőt dolgoztak, másoknak megengedték, hogy civilben végezzék a munkájukat, ám a konvojok így is menetrendszerint indultak-érkeztek Boszniából, és a repülőtér forgalmán sem igazán érződött, hogy a sátorvárosban már délelőtt az esti tűzijátékra és a hat órától szigorúan ellenőrzött területen és mennyiségben engedélyezett sörivásra készülődtek...

Juliális

● Pusztavacs (MTI)
Egyre több önkormányzat érdeklődik a pusztavacsi milicentenárium júliális iránt, amelynek bevételét az úgynevezett „országkép” – Magyarország kicsinyített másának – elkészítésére használják majd fel. Az önkormányzatok a július 18-28. közötti juliálison véglegesíthetik az országképpel kapcsolatos elképzeléseiket. Az Ekler Dezső Ybl-díjas építész tervei alapján elkészülő országkép 1:1100-as léptékű lesz, az M5-ös főút mellett épül meg több mint 230 ezer négyzetméteren. A Kárpát-medencét modellező országképen a magasabb helyeket 10-12 méter magas, a domboságokat 4-5 méteres töltések képezik majd. A Duna és a Tisza vonalában 4-5 méter széles mesterséges patakmeder épül, a Balaton fűrdőre alkalmas medence lesz.

AIDS-helyzet

● Budapest (MTI)
A jövő héten kezdődő XI. AIDS világtalálkozón – a kanadai Vancouverben – Kökény Mihály, a Népjóléti Minisztérium politikai államtitkára is előadást tart. A konferencián további tizenöt magyar szakember is ott lesz. Hazánkban tíz éve szervezett ágazatközi program segíti a betegség terjedésének megakadályozását, a vérvérvételbiztonságát. Hazánk – európai összehasonlításban – az enyhén fertőzött országok közé tartozik: a bejelentett betegek száma 215, a vírusos hordozók pedig 600-an vannak. A tárcá több mint 150 millió forinttal segíti a megelőzést, a szűrővizsgálatokat és a kutatást.

Kilakoltatás

● Balassagyarmat (MTI)
Elhatározásra jutott a balassagyarmati önkormányzat: nem tanúsít a továbbiakban elnéző magatartást a közüzemi díjak notóriusan nem fizető családokkal szemben. Úgy döntött a képviselő testület, hogy megkezdi az első nyolc család kilakoltatásával kapcsolatos hivatalos eljárást. Az Ipoly parti városban mára a 20 millió forintot is meghaladja a városgazdálkodási társaság kinnlévősége. Az önhibájukon kívül válsághelyzetbe került családokat továbbra is segíti az önkormányzat.

● Minden spanyol hülye?

Az alkotmány: jövőkép

Az alkotmány módosítása nem várt vita-hulámokat keltett a magyar parlamenti állóvízben. A rendszerváltozás kapcsán oly sokszor emlegetett spanyol példa alaptörvény-ügyben milyen új összefüggésekre irányíthatja figyelmünket? Erről beszélgettünk dr. Anderle Ádám egyetemi tanárral, a József Attila Tudományegyetem Hispánisztika Tanszékének vezetőjével.

● Az új alkotmány-koncepciót a szocialista párt vezérkara a „nem”, illetve „tartózkodom” szavazattal megtorpedózta. A magyarázat: a szöveg nem tartalmaz olyan fontos baloldali értékeket, mint az, hogy Magyarország „szociális jogállam”, hogy az érdekegyeztetés alkotmányos kötelelem, vagy hogy a köztársasági elnököt a népek kell választania. Erre akadt kommentátor, aki kijelentette: a „szociális jogállam” úgy butaság, ahogy van...

– Ezek szerint minden spanyol, sőt a portugálok is „hülyék”. Ugyanis az 1978-ban elfogadott spanyol alkotmány kimondja: Spanyolország „szociális és demokratikus jogállam”. Az 1917-es mexikói alkotmány az első, amely nem csupán a politikai szabadságjogokat, hanem a szociális jogokat is az alapvető emberi jogok közé sorolja.

● Ez csupán latin gyakorlat?

– Nem. Ez a tendencia és igény az európai alkotmányozásban egyre erőteljesebb. Szemben az individualizált, „vadliberális” amerikai gyakorlattal, ahol a szociális jogok a privát szférába tartoznak.

Anderle Ádám: – Erős vagy gyenge államot akarunk? (Fotó: Schmidt Andrea)

● Az alkotmány ürügyén kialakult parlamenti vita egyik harcias csapatát a liberálisok, a másikat a baloldali értékekre hivatkozó szocialisták adják.

– Az SZDSZ és az MSZP liberálisai egy, a XIX. századi, nyers liberális állammodell megvalósulását ambicionálják. A másik póluson állók egy XX. század végi, korszerű alkotmányt óhajtanak, melynek értékei éppen a múlt század következményeire és az e század politikai, társadalmi küzdelmeire reagálva, annak ellenpontjaként alakultak ki.

● Ebből az is következik, hogy Magyarországon alkotmányozási kényszer van?

– A gazdasági és a politikai elit számára mindenképpen, ugyanis e csoportok zavarja, hogy a jelenlegi alkotmányból levezethető, s az Alkotmánybíróság munkájában erőteljes a szociális

alapjogok védelme. Mint ezt a Bokros-csomag korlátozása mutatta is.

● Mit jelentenek ezek a „szociális alapjogok”?

– A spanyol alkotmány ezeket külön fejezetbe foglalja. Így például szól a munkához való jogról, a kollektív szerződés kötelezettségéről, a társadalombiztosítás állami garanciáiról. Kimondja, hogy a „közhatalmak”, vagyis az állam kötelessége szervezni és védeni az egészségügyet. Ott a polgár joga: „méltó és megfelelő lakáshoz” jutni, illetve a kötelező és ingyenes oktatás. A közhatalmak feladata, hogy garantálják a megfelelő nyugdíjakat és a nyugdíjak értékének a védelmét.

● Tudjuk: a köztársasági elnök közvetlen választását és a társadalmi-szociális érdekegyeztetést az SZDSZ ellenkezése miatt nem sikerült a koncepcióba beemelni.

– Az első kérdés tulajdonképpen a participáció elvét, vagyis a közvetlen demokratikus részvétel elvét jelenti. Az 1988-89-es népi aktivitás is arra utal, hogy a magyar nép többsége nemcsak a képviselői, hanem a részvételi demokrácia intézményeit is igényli. Aki ezt kétségbevonja, az egy olyan „instrumentális” demokrácia híve, amikor is a demokrácia aktusa csupán arra korlátozódik, hogy a polgár négyévente egyszer szavaz és joga van megválasztania képviselőjét. A másik mozzanatot az jelenti, hogy a politikának kötelessége a társadalom különböző csoportjaival a konszenzusos egyeztetés. Ez annak az igénynek a kifejezése, hogy ne csak a parlamenti pártok, hanem a társadalom más csoportjai is részt vehessenek a döntésben. A spanyol alkotmány – például – ezeket az elemeket is tartalmazza.

● A mi liberálisaink szerint ezeknek miért nincs helye az alaptörvényben?

– Azért, mert a „szociális jogok” beemelése az alkotmányba a piac nyers, vad törvényeit korlátozó és civilizáló elem lenne. Ugyanis a politikai szabadságjogok „egyeduralma” gyenge államot tételez fel, míg a szociális alapjogok alkotmányos garanciái az állam erőteljesebb aktivitását kívánják – a gazdaságban is.

● Tehát az alkotmányvita az eltérő államfelfogásokról szól?

– Az alkotmány: jövőkép is. Olyan állameszmény, amely megszabja, milyen állam is formálódik a jövőben. A kormánykoalíció két pártja – úgy látszik – merőben eltérő „ideáltípussal” rendelkezik. Ezért e kérdés tisztázását nem úszhatják meg. **Újszászi Ilona**

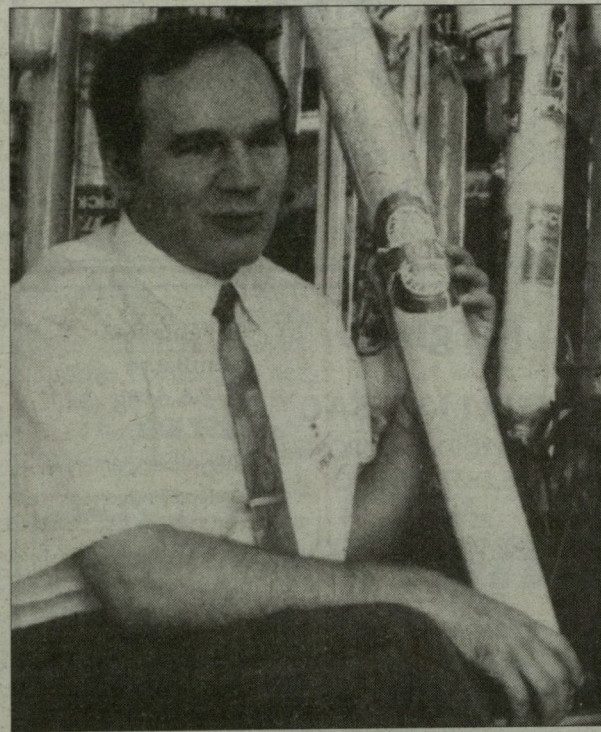
● A Pick vezérigazgatója szerint:

Ami jó, azt hamisítják

Minden bizonnyal lemondott volna arról a sajtóvisszhangról a Pick, amit napokban kiróbbant hamsítási botrány jelent a cégnek. Zala megyében a turistaszegzon kezdetén nagy mennyiségű Pick-termekeként csomagolt szalámit találtak, aminek csak annyi köze volt szegedi gyárhoz, hogy majdnem olyan celofánba burkolták, mint az eredetit. A további részletekről Bihari Vilmos, a Pick vezérigazgatója tájékoztatta lapunkat.

– Ami nagyon jó, azt hamisítják, s így van ez már régóta a herendi porcelánnal, a tokaji borral, volt a szegedi paprikával, s persze nem először a Pick szalámival.

Ezúttal viszonylag elfogadható minőségű terméket árultak Pick szalámiként, amelyről még nem tudjuk, hogy a mi alacsonyabb árfekvésű termékeink közül kapott-e valamelyik új kontórt, vagy Herz-termék, esetleg a közeli kaposvári húspipari cég valamelyik jobb minőségű gyártmánya.

Bihari Vilmos vezérigazgató – igazi szalámik között. (Fotó: Nagy László)

● Mi az, amin megbukott a hamis termék?

– A litografált celofán alkalmas volt arra, hogy megtevéssze az átlagos fogyasztót, a szabályos Pick-logóban azonban a földgömb kék, itt pedig fekete volt, s a

három, eredetileg aranyszínű tallér ugyancsak feketére sikerült. A nyomdának egyszerűen két színnel kevesebbet kellett nyomni. Hiányzott még a termékre oly jellemző plomba, rajta a 125 éves Pick felirattal.

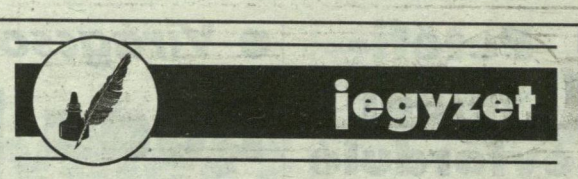
● Önök találtak rá, s értesítették a hatóságot, vagy fordítva történt?

– Ezúttal a gazdasági rendőrség és a fogyasztóvédelmi felügyelőség volt éber, de nagyon jókor csapatolt le, mert az ország nyugati, fizetőképesebb felében, a turistafőszezon elején, jelentős kárt okozott volna – s talán már okozott is – a hamsítás. Sajnos, azonban van olyan információ – s persze a végeredményt is látjuk –, hogy sok gyártó megpróbálja hasonló jelleggel alkalmazni a nemzetiszínű zászlóból kialakított spirált, ami ugyancsak megtevesztően hat az átlag fogyasztóra. Éves szinten nagyon sokat költünk a reklámra, így sérelmezzük, ha valaki ráúszik erre a dizájnról, s gazdasági kárt okoz nekünk. Miközben mindent megteszünk a márkavédelemért.

● Korábban is voltak nagyobb hamsítások Magyarországon a Pick-termekek rovására?

– Természetesen, nem egyszer történtek átcsomagolások, amikor olyan jellegű celofánba burkolták a szalámít, ami már nem volt forgalomban.

K. A.

jegyzet

Erőlködés

A szocialista vezérkar megrázta magát, s nemet mondott arra, amit a koalíciós házasságkötéskor megígért. Majdnem későn, de jött a felismerés: a közös gyerekek mondott alkotmány csöppet sem hasonlít a férjre. Az anya vonásai olyannyira dominálnak, hogy a férj kezdi azt hinni, nem is övé a gyerek. Igaz is, most vált gyanússá: az eddig szóhoz se engedett rokonok közül többen és régóta mutogatják, nekik közik van a születendő gyerekekhez.

Az ehhez a hirtelen jött „nem”-hez való viszony sokat megmutatott abból, ki milyen is valójában. Ismét rádöbbentett arra: mily erőszakos és arrogáns a házasságra lépő, kisebbnek mondott fél. Bizonyossá vált: az, akit csak úgy, bevették a kormányzásba, nem társával, inkább kívülállókkal szimpatizál és alkalmanként kokettál. Láthatóvá tette a nagyobbak nevezett fél, a férj skrizofrén alkatát. Azt, hogy miközben márkánsan jobboldali politikát folytat és legszívesebben formálissá tenné a demokráciát, baloldali értékekről és a legszélesebben vett demokráciáról papol. Megmutatta, hogy a szocialista agytröszt megosztott, ezért a jobbkez nem tudja, mit csinál a bal. Nem is szólva a testről, a szocialisták derékhadáról, amelyek már azt sem tudja, hol a feje, fogalma sincs, merre van a pártprogramban meghirdetett „előre”.

Úgy tűnik: az alkotmány „hackosítása” a szocik egy része számára a megvilágosodás pillanatát hozta. Rádöbbentek: ha hagyják, hogy a liberálisok az alaptörvényt szocialistalanítsák, akkor végképp oda a baloldal hitele, kurtább lehet a párt neve, önmagukról is levethetik a szocialista jelzőt. Arról nem is beszélve, hogy elvész a jövő, hiszen az új választások idejére egyetlen olyan párt marad, amelyik részvételi demokráciát és szociális jogokat emleget. S ez az erő a szocialisták mumusa, a Torgyán-féle párt.

Mi pedig, akik jó ideje fásulttan tapasztaljuk, mint nyomortűt jelenünk, s játszadoznak jövőnkkel, ismét arra a következtetésre juthatunk: erőlködnek a pártok és erősködnek a belső ellenlábások. Cirkakodnak, a fejünk felett, pedig a játék a mi bőrünkön megy. Az egyik ilyen alaptörvényt akar, a másik meg amolyan. Az egyiket Hack erőlteti, a másikat Horn akarja, közben Gált és Petőt és Ádert és Biharit és Kónyát és Szekerest is megvezetik. De kit izgat ez? Szerintünk a jelenlegi alkotmány is megtenné, ha ahhoz munka és jólét és erő és nyugalom és biztonság, meg ilyenek lennének köthetőek. De minket senki sem érdek. Még az alkotmányról se.

Hjaroni Ibna

JAMINA 10% árengedmény a csabai, holland, csornai ALAPCSEREPEKRE, Körös falazóteglákra, fűdémbelesztetkekre. 8 raklapotl ingyenes házhoz szállítás. Szeged, Csongrádi sgt. 27. Tel.: 62/491-022. Dorozsmai u. 5-7. Tel.: 62/311-092

● A kormány ülése

KBI alakul

● Budapest (MTI)

A szervezett bűnözés elleni hatékonyabb fellépés érdekében Központi Bűnüldözési Igazgatóság kezdte meg munkáját az ORFK keretein belül szeptember 1-jétől – jelentette be a kormány csütörtöki ülését követő sajtótájékoztatón Kiss Elemér, a Miniszterelnöki Hivatal államtitkára. Elmondta: az igazgatóság a korábban tervezett Központi Nyomozó Hivatal feladatait, az annak szánt költségvetési és esz-köztámogatást kapja majd meg. Létrehozására és tevékenységének elindítására a kormány 680 millió forintot folyósít a központi költségvetés általános tartalékából.

Foglalkozott a kabinet a napokban bejelentett kenyérár emelésekkel is, s azokat elfogadhatatlannak és megalapozatlannak minősítette. A mezőgazdasági és az ipari tárca vezetője tárgyalásokat kezd az érintett cégekkel az árcsökkenés lehetőségeiről. Megvizsgálta a kabinet a keresetek alakulását, s megállapította: míg a vállalkozói szférában a vártnál nagyobb (25,1 százalékos) volt a növekedés, addig a közszolgáltatásban ennél lényegesen alacsonyabb. Az önkormányzati szférában még az 5-6 százalékos létszámcsökkentésből adódó megtakarításokat sem fordították teljes egészében a bérek emelésére.

Terjeszkedik az ÖMV

● Bécs (MTI)

Az ÖMV AG osztrák ásványolajipari cég az eddigi 35 magyarországi benzinkútja mellé 31 újat vásárolt. A Bécsben aláírt szerződés értelmében az állami Kuwa-

it Petroleum Corporation, amelynek kútjain a Q8 márkanév szerepel, átengedte az osztrák cégnek magyarországi töltőállomásait, s ezzel kivonult a magyar piacról.